

Стоматолошки факултет — Скопје
Клиника за детска и превентивна стоматологија
Медицински центар — Струмица

СИСТЕМАТСКА САНАЦИЈА НА ДЕЦАТА ОД ПРЕДУЧИЛАШНА ВОЗРАСТ

Б. Јанев, Јб. Нечева

Кариесот е заболување кое првото место го дели со пародонтопатијата. Бидејќи тој започнува уште во втората година од животот, важноста за неговата правовремена превентива и санација, како и контролата е задача на секој педодонт.

Фактот дека кариес фреквенцата во светски размери и во нашата земја е застапен со 70—96%^{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8}, го наметнува прашањето кој метод е најдобар за неговото спречување, односно санирање.

Секако дека соодветна програма за профилаксата на кариесот, би го намалила, но нејзиното спроведување зависи од начинот кој ќе се одбере. Профилаксата на кариесот може да се спроведе со: флуорирање на водата за пиење, со локална апликација на флуор, со примена на антикариозни пасти, со контрола на внесување шеќери, со правилна хигиена на забите и со здравствено воспитување во стоматологијата. Бидејќи сето ова не може секаде да се спроведе, треба да се види што треба да се стори во рамките на можностите во различни средини со свои специфични разлики.

Целта на трудот е систематската санација да се прикаже како еден од можните методи на санација применуван на групи деца од предучилишна возраст.

Метод на работа

Вршен е системски преглед на 176 деца од 4,5 и 6-годишна возраст во 1976 година со евиденција во соодветни картони. Потоа, со покани изработени за таа цел почнало систематското повикување на родителите и децата и систематска санација по претходно изготвен план. Потоа пак е извршен преглед за да се види каков е резултатот од систематската санација.

Резултати

Табела I

Кариесот кај децата прегледани во 1976 година

Број на деца	Год. на раѓање	К %	Е %	П %	Здрави заби	Вкупно
72	1973	162 11,1	12 0,8	12 0,8	1262	1448
50	1972	147 15,0	16 1,6	1 0,1	813	977
54	1971	237 22,0	28 2,6	22 2,0	786	1073
Вкупно		546	56	35	2861	3498

Табела II

Кариесот кај децата прегледани во 1977 година

Број на деца	Год. на раѓање	К %	Е %	П %	Здрави заби	Вкупно
75	1973	167 11,2	26 1,7	48 3,2	1245	1486
49	1972	179 18,3	35 3,5	25 2,5	738	977
299	1971	784 17,6	170 3,8	91 2,0	3398	4443
Вкупно		1130	231	164	5381	6906

Табела III

Компарација на кариес, екстракција и пломбирани заби

Број на деца	К %	Е %	П %	Здрави заби	Вкупно
1976 год. 176	546 15,6	56 1,6	35 1,0	2861	3498
1977 год. 423	1130 16,3	231 3,3	164 2,3	5381	6906

Дискусија

Појавата на кариесот во раната возраст и неговата санација е сврзана со низа тешкотии. Санацијата на малите деца претставува своевидна високостручна интервенција, умешност, трпение и љубов. Не навреме откриените и санирани кариозни лезии брзо доведуваат до компликации на пулпата и пародонциумот, а не често тие заби завршуваат со екстракција. Предвремената екстракција, пак, од своја страна доведува до смалување на мастикаторната функција, поместување на соседните изникнати заби и сигурна појава на ортодонтски аномалии.

Како најприфатлив метод за веќе настанатиот кариес е систематската санација. Бројот од прегледаните 176 деца во 1976 година, а родени во 1971, 1972 и 1973 година е систематски саниран. Во 1977 година извршениот повторен преглед на 423 деца родени во истите години покажува промени во групата на екстрахираните и санирани заби. Иако имаме незнатен пораст на кариесот од 0,7%, разликата во извршената санација е видлива. Извршени се екстракции за 1,7% повеќе, а пломбирани заби за 1,3% повеќе од тие во 1976 година. Ова зборува дека планирањето, како и обврската за повик со соодветна документација довела до тоа скоро половина од кариозните заби за кусо временски период да се санирани.

Заклучок

Систематската санација особено кај децата од предучилишната возраст носи со себе своевидни тешкотии. Фактот дека скоро половина од кариозните заби се санирани зборува дека залагањето на терапевтот, начинот на администрација со одредено време на прием и вклучување на родителите дале добри резултати. Секако, не треба да се заборава и локалната апликација на флуорови соли по извршената санација.

Summary

LONGTERM SANATION OF CARIES IN PRESCHOOL CHILDREN

In 1976, a group of 176 children at the ages between 4,5 and 6 were assessed for caries involvement, which was subsequently systematically sanated.

The next year, 423 children, at the same ages as the previous were examined. Results achieved show to increased caries involvement for 0,7%, tooth extractions for 1,7% and tooth fillings for 1,3%.

ЛИТЕРАТУРА

1. Stošić P. i sar.: Aktivitet zubnog kvara u dece u SR Srbiji, Zbornik radova IV kongresa stom. Jugoslavije, 1968, 61
2. Stošić P. i sar.: Karakteristike narodne patologije iz oblasti stomatologije u SR Srbiji, Zbornik radova IV kongresa stom. Jugoslavije, 1968, 41
3. Stošić P., Iovanović R.: Zadaci preventivne stomatološke službe u odnosu ga stomatološku patologiju učenika u Kruševcu, SGS, vanar. br. 1971,101
4. Stamenković S. i sar.: Aktivitet karijesa stalnih zuba u školske dece grada Leskovca i mogućnost za njegovu profilaksu, SGS, vanr. br. 1970, 299
5. Тавчиовски и сор.: Кариесот кај децата и младината од училишна возраст, Год. зборник на Мед. фак., 1965, 263
6. Нечева Љ.: Состојбата на превентивата во СР Македонија, Зборник на трудовите на V конгрес на stom. на Југославија- 1975, 123
7. М. Мирчева, Љ. Нечева и Д. Њего: Движењето на кариесот кај децата во Скопје, Зборник на трудовите на V конгрес на stom. на Југославија, 1975, 1977
8. Нечева Љ., Мирчева М.: Кретање каријеса код ученика средње медицинске школе, Stom. недела СР Црне Горе, 1970, 429